

Vergaderjaar 2008–2009

31 792 XIV

**Wijziging van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2008
(wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 3

**VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN
ANTWOORDEN**

Vastgesteld 12 december 2008

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden. Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Atsma

De griffier van de commissie
Dortmans

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), Atsma (CDA), voorzitter, Van Gent (GL), Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Jager (CDA), Ormel (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), De Krom (VVD), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Neppérus (VVD), Jansen (SP), Jacobi (PvdA), Cramer (CU), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Vermeij (PvdA), Zijlstra (VVD), Thieme (PvdD) en Polderman (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Ten Hoopen (CDA), Vendrik (GL), Luijben (SP), Tang (PvdA), Boekstijn (VVD), Bilder (CDA), Biskop (CDA), Vacature (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Leeuwen (SP), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Eijnsink (PvdA), Depla (PvdA), Van Baalen (VVD), Kant (SP), Blom (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Van Heugten (CDA), Brinkman (PVV), Kuiken (PvdA), Ten Broeke (VVD), Ouwehand (PvdD) en Lempens (SP)

1

In totaal wordt € 10,2 miljoen toegevoegd aan renovatie hoofdgebouw. Hoeveel gaat de renovatie kosten en kunt u een overzicht geven van de ramingen door de jaren heen, en aangeven welke rol de Rijksgebouwendienst hierin heeft? Hoe verklaart u de stijging?

Van het toegevoegde bedrag van € 10,2 mln. houdt € 3,2 mln. verband met de renovatie hoofdgebouw. De overige € 7,0 mln. heeft betrekking op herijking apparaatbudgetten in de aanloop naar de krimptakstelling Coalitieakkoord. De renovatie is volgens het investeringsbudget van de RGD op € 180 mln. geraamd. Deze raming heeft de RGD in 2005 opgesteld ten behoeve van de leenfaciliteit Rijkshuisvesting. Deze investering leidt tot een structureel hogere gebruiksvergoeding aan de RGD. LNV huurt het gebouw van de RGD. Daarnaast investeert LNV zelf in de inrichting van het hoofdgebouw. De renovatie strekt zich uit over 4 bouw fases. Begin 2008 is de eerste fase afgerond. Het geraamde kasritme van de gebruiksvergoeding RGD (huurbudget plus a fonds perdu) is als volgt:

Realisatie tm 2007: 25,4 mln.

Raming 2008: 17,3 mln.

Raming 2009: 16,6 mln.

Raming 2010: 20,3 mln.

Raming 2011: 21,8 mln.

Raming 2012: 24,2 mln.

Raming 2013: 19,1 mln.

Raming vanaf 2014: circa 18 mln. jaarlijks.

De totale renovatie hoofdgebouw wordt onder toezicht en regie van de Rijksgebouwendienst uitgevoerd. Er is geen sprake van een stijging, maar het betreft hier een aanpassing van het kasritme binnen het totaal bestek.

2

Wat is de oorzaak voor het ontstaan van een negatief eigen vermogen van de Dienst Regelingen? Wat is de prognose voor het eigen vermogen van de Dienst Regelingen in 2008? Wat zijn de kansen dat zich in 2008 e.v. opnieuw negatieve ontwikkelingen in het eigen vermogen voordoen? Welke maatregelen zijn genomen om dit te voorkomen en welke rol spelen de tarieven daarin?

Het negatief eigen vermogen per ultimo 2007 is ontstaan door het negatief resultaat bij Dienst Regelingen over 2007. De oorzaken van dit negatief resultaat zijn toegelicht in het jaarverslag LNV 2007 (p. 124).

In 2008 is de bedrijfsvoering bij Dienst Regelingen verder aangescherpt en er zijn tussen LNV en Dienst Regelingen afspraken gemaakt over een scherp, doch realistisch kostenniveau voor de uitvoering. Dit heeft onder meer geleid tot een verhoging van de vergoeding die Dienst Regelingen ontvangt van LNV voor de uitvoering van regelingen (de genoemde tariefsverhoging). Bij de 2e supplementaire is het LNV-budget voor de uitvoering door Dienst Regelingen in overeenstemming gebracht met het verwachte kostenniveau. Hierdoor is de kans dat zich over 2008 wederom een omvangrijk negatief resultaat voordoet gering.

Waaruit bestaan de extra opdrachten in 2008 ter waarde van bijna € 10 miljoen aan de Dienst Regelingen?

Het betreft voor € 7 mln uitvoering Programmabeheer en voor € 3 mln taken in het kader van Natura 2000.

3

Wat betekent de verlaging van het uitgavenbudget voor glastuinbouw voor latere jaren, en kan de minister uitleggen wat het betekent dat de zij al € 37,3 miljoen verwerkt heeft bij vermoedelijke uitkomsten 2008 in de begroting 2009?

Om de kabinetsdoelen (in 2020) klimaatneutraal telen, reductie gebruik primaire brandstof en glastuinbouwsector leverancier van duurzame warmte en elektriciteit te kunnen realiseren zijn op de LNV-begroting middelen gereserveerd voor bijdragen in investeringen via de energieregelingen Marktintroductie Energie Innovatie (MEI), Investerings Regeling Energie (IRE) en Energienetwerken. In verhouding tot latere jaren is in 2008 en 2009 voldoende budget beschikbaar. De kasbesteding van de energieregelingen loopt echter meer gelijkmatig over de jaren en wordt ook bepaald door het investeringstempo van de sector. Het is daarom noodzakelijk om een deel van het beschikbare budget in 2008 (€ 37,3 mln.) en 2009 (€ 14,5 mln.) middels een kasschuif over latere jaren (2010 t/m 2013) te spreiden. Deze kasschuif is verwerkt in de begroting 2009 (zie de verdiepingsbijlage op pagina 218).

4

Wordt met de overboeking van OD 21.12 richting artikel 26 het budget voor duurzaamheid gebundeld, of was er in praktijk al sprake van enige synergie?

Deze overboeking betreft geen bundeling van het budget. Door Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) worden onderzoeken uitgevoerd op het gebied van gewasbescherming, dierenwelzijn (o.a. herontwerp duurzame stal- en houderijsystemen) en bemesting (o.a. telen met toekomst). Deze onderzoeken dragen bij aan het behalen van de doelstellingen van OD21.12. Om deze onderzoeken uit te kunnen voeren, worden vanuit OD21.12 middelen overgeboekt naar artikel 26.

5

Kan uitgelegd worden wat de reden/achtergrond is van het creëren van interne begrotingsreserves in het algemeen en voor artikel 21 in het bijzonder? Waarom wordt deze € 2 miljoen nu (nog) toegevoegd aan een begrotingsreserve en niet aan direct aan artikel 21 voor 2009?

Met ingang van 2008 zijn de garantievermogens van 3 ZBO's, te weten Ontwikkeling en Saneringsfonds voor de landbouw, Ontwikkeling en Saneringsfonds voor de visserij en het Borgstellingsfonds voor de landbouw omgezet in 3 interne begrotingsreserves op artikel 21. De minister van Financiën heeft hiervoor, conform artikel 5 van de Comptabiliteitswet, vooraf instemming verleend.

Belangrijkste argumenten voor het aanhouden van interne begrotingsreserves zijn in het algemeen:

- De eindejaarsmarge van LNV is onvoldoende bij omvangrijke en sterk fluctuerende transitie-uitgaven.
- Een begrotingsreserve geeft meer stabiliteit (ten opzichte van het kasstelsel) in de uitfinanciering en dus de uitvoering van regelingen die grotendeels afhankelijk zijn van investeringsbeslissingen van ondernemers.
- Zichtbaarheid/transparantie richting Tweede Kamer: de reserves zijn opgenomen in de LNV-begroting.

De interne begrotingsreserves hebben betrekking op de beleidsterreinen landbouw en visserij, vandaar dat deze zijn geplaatst onder het beleidsartikel 21 (duurzaam ondernemen).

Vanuit het Coalitieakkoord zijn in de tranche 2008 extra middelen beschikbaar gesteld voor het Borgstellingsfonds. Dit betreft een versterking van de borgstellingsfaciliteit voor de land- en tuinbouwsector. Deze € 2 mln. wordt toegevoegd aan de interne begrotingsreserve op de OD21.11, het voormalige Borgstellingsfonds voor de landbouw.

Wat is de reden voor de hogere uitvoeringskosten van bijna € 2,5 miljoen voor het programma Client, en hoe verhouden deze uitvoeringskosten zich ten opzichte van de programmakosten voor het programma Client?

De stijging van de uitvoeringskosten voor het programma CLIENT export worden veroorzaakt doordat de ontwikkeling van sectortoepassingen zoals binnen de vlees & vleesproducten en zaaizaden, welke in 2007 waren voorzien, als gevolg van vertraging en complexiteit, moesten worden doorgeschoven naar 2008.

Deze hogere uitvoeringskosten blijven echter binnen het totale beschikbare budget voor het Realisatieplan CLIENT export van € 11,6 mln.

7 en 9

Kan een nadere onderbouwing worden gegeven van de toevoeging van € 44 miljoen aan het ILG vanuit het FES voor de Greenports (hoogte van het bedrag, precieze toedeling aan projecten, voor welke periode en welke prestaties en effecten er worden beoogd/zijn afgesproken door de regering)? Op welke wijze is de Kamer over de toedeling van deze gelden eerder geïnformeerd?

De € 44 mln. betreft een verschuiving van verplichtingenbudgetten van 2009 t/m 2011 naar 2008 aangezien de verplichtingen geheel in 2008 worden aangegaan. In 2008 was voor de Greenports reeds € 12 mln. verplichtingenruimte beschikbaar.

De investeringen in de Greenports in de glastuinbouwlocaties zijn gericht op het behoud en versterken van de economische functie en gelijktijdige versterking van andere gebiedsfuncties zoals water, wonen, recreatie, landschap en natuur.

Het betreft acht projecten in het kader van de nota Ruimte. Het zijn integrale projecten die volledig en samenhangend worden uitgevoerd. Aan deze projecten zijn specifieke eisen gesteld die onverkort en bindend wordt uitgevoerd. De Greenportprojecten zijn: Overbuurtsepolder (Bleiswijk), Boomawatering (Westland), 4B-Waterproject Waalblok (Westland), Rondweg Boskoop-Oost, Duin en Bollenstreek, Deurne (Noord-Brabant), Klavertje 4 Venlo, Primaviera (Aalsmeer)

In totaal wordt dus € 56 mln. in de periode 2008 – 2011 ingezet voor ontwikkeling van 8 Greenportprojecten. De verdeling van de financiële inzet over de verschillende projecten in de komende periode treft u in onderstaande tabel aan.

In de ontwerp Begroting 2009 is de Kamer geïnformeerd over de toedeling van deze gelden.

Greenports (x € 1 000 000)

Naam	2008	2009	2010	2011	Totaal
Overbuurtsepolder (Bleiswijk)	1,9	0	0	0	1,9
Boomawatering (Westland),	1,1	2,2	2,2	1,4	6,9
4B-Waterproject Waalblok (Westland),	1,5	1,5	1,5	0	4,5
Rondweg Boskoop-Oost,	2,0	2,0	0	0	4,0
Duin en Bollenstreek, Deurne (Noord-Brabant),	2,4	2,4	2,0	0	6,8
	3,0	0	0	0	3,0
Klavertje 4 Venlo	0	11,5	5,7	5,7	22,9
Primaviera (Aalsmeer)	0	6	0	0	6

Naam	2008	2009	2010	2011	Totaal
Overbuurtsepolder (Bleiswijk)	1,9	0	0	0	1,9
Totaal	11,9	25,6	11,4	7,1	56

8

Is er sprake van een onderuitputting op artikel 22.11 «ruimte voor grondgebonden landbouw»? Zo ja, wat is de oorzaak daarvan? Wat is de link tussen de renovatie van kasteel Groeneveld (overheveling van € 0,5 miljoen) en de doelstelling 22.11 «ruimte voor grondgebonden landbouw»?

Ter financiering van de renovatie van Kasteel Groeneveld is op artikel 22.11 compensatie gevonden. Mijn ambities ten aanzien van de grondgebonden landbouw komen hierdoor niet in het gedrang.

Kasteel Groeneveld heeft een belangrijke functie om mensen te raken zodat zij zich verbonden en verantwoordelijk voelen voor landschap en platteland. Om dat te bereiken worden activiteiten verzorgd voor beleid, publiek en onderwijs. wil mensen zodanig raken dat zij zich verantwoordelijk voelen voor landschap en platteland. Om dat te bereiken worden activiteiten verzorgd voor beleid, publiek en onderwijs.

10

In de najaarsnota wordt gesproken over een deadline om in 2018 alle gronden van de EHS te hebben moeten verworven. Sinds wanneer is de doelstelling losgelaten dat de EHS in 2018 moet zijn gerealiseerd, waarbij de gronden uiterlijk in 2015 zouden moeten zijn verworven? Hoe ziet het realisatietempo eruit als 2015 als deadline wordt gerekend?

In de najaarsnota wordt gerefereerd aan het verwerven van hectares nieuwe EHS inclusief de hectares voor de robuuste verbindingzones. De hectares voor de robuuste verbindingzones dienen uiterlijk in 2018 te zijn verworven. Voor de andere EHS hectares is het nog steeds mijn ambitie deze in 2015 te hebben verworven.

11

Voor de leefgebiedenbenadering worden middelen bijgeplust. Hoeveel is hiervoor in 2008 uitgegeven? Hoeveel wordt er in 2009 vanuit coalitieakkoordgelden bijgeplust?

In 2008 wordt € 5 mln. uitgegeven aan projecten in het kader van de leefgebiedenbenadering . Voor 2009 wordt vanuit de Coalitieakkoord middelen in dit kader € 1,5 mln. aan de begroting toegevoegd

12, 18 en 20

Wat is de achtergrond voor het bijstellen van de garantieverplichtingen met bijna € 10 miljoen in het kader van de leenconstructie voor particuliere natuurbeschermingsorganisaties?

Gaat het bij het bijstellen van het verplichtingenbudget met € 9,9 miljoen euro voor de garantieverplichtingen om rentebetalingen? En om hoeveel ha grondaankoop gaat dit?

Het betreft hier een technische begrotingswijziging. De verplichtingenraming is meerjarig aangepast. Voor 2008 is het verplichtingenbedrag verhoogd en voor de volgende jaren verlaagd. Deze bijstelling heeft geen invloed op de rentebetalingen en de hoeveelheid grondaankopen. Het is slechts een technische aanpassing om het verplichtingenbudget op het juiste niveau te brengen.

De garantieverplichtingen worden met deze aanpassing afgestemd op de verwervingsafspraken die ik met provincies heb gemaakt in het kader van het ILG. De prestatie-afspraken die ik in het kader van het ILG met de provincies heb gemaakt blijven hierdoor in stand.

13 en 21

Wat betekent de overheveling van € 3,9 miljoen van verwerving naar inrichting voor het NURG voor het jaar 2008, voor de beschikbaarheid van gelden voor de verwerving van de aankopen voor het NURG voor 2009 en verder?

In 2008 waren er zeer beperkte mogelijkheden om te verwerven voor het NURG. Op inrichting waren er mogelijkheden om projecten te versnellen. Het bestede budget aan inrichting wordt in latere jaren weer ingezet voor verwerving.

14 en 22

Waar is/wordt de voorgestelde uitgavenverhoging met € 8,5 miljoen voor 2008 voor Natura 2000 precies aan besteedt?

De middelen worden ingezet voor de kosten rond drie tranches aanwijzingsbesluiten Natura 2000. Tevens is het budget ingezet voor het opstellen van beheerplannen voor gebieden waarvoor LNV trekker is.

15

Is de aanpassing van de beschikbare middelen voor de gestegen kosten voor grond (grondprijscompensatie) voldoende om in 2018 alle noodzakelijke gronden voor de realisatie van de EHS te verwerven?

Nee, het betreft hier uitsluitend een bijstelling op het verwervingsbudget voor één jaar.

16

Is de principeafpraak over de methode van grondprijscompensatie voor hectares EHS tussen Financiën en LNV alleen geldig voor 2008 of ook voor verdere jaren?

De principeafpraak is gemaakt voor de periode waarin sprake is van verwerving van EHS- en Rods-gronden. De verwerking van de grondprijscompensatie op basis van de gestegen grondprijzen zal conform en afhankelijk van de principe-afpraak bij voorjaarsnota plaatsvinden.

17

Is deze grondprijscompensatie ook van toepassing op kosten voor inrichting en beheer?

Nee, het betreft hier uitsluitend een bijstelling op het verwervingsbudget

19

Hoe verhouden de uitgaven in OD 23.13 zich op het totaal uitgaven natuur? Gaat het in de tabel over budgettaire gevolgen van beleid in natuur om totaaluitgaven?

In de tabel worden de totaaluitgaven per OD vermeld. Het bedrag bij OD23.13 is ca. 37% van de totale programma-uitgaven van OD23.11 t/m 23.14.

23

Welke extra onderzoek gaat de Dienst Landbouwkundig Onderzoek uitvoeren op het gebied van natuur voor de extra budgettoekenning voor 2008 van € 1,6 miljoen?

De extra budget toekenning is besteed aan onderzoek tbv van de internationale rapportage verplichtingen op het gebied van de Vogel-en Habitatrichtlijn, Ramsar, Convention of BioDiversity etc. Een ander deel van het budget is ten behoeve van de problematiek van de mosselvisserij in de Waddenzee ingezet.

24

Wat is de reden voor de hogere uitvoerings- en controlekosten voor Programmabeheer? Wat wordt daarmee het totale budget voor de uitvoerings- en controlekosten voor Programmabeheer?

De hogere uitvoerings- en controlekosten worden grotendeels veroorzaakt door de EU controle eisen en de complexiteit van het bestaande Programmabeheer. Dit leidt tot aanvullende werkzaamheden. Het totale budget voor de uitvoering Programmabeheer door Dienst Regelingen komt hiermee uit op circa € 20 mln.

25

Wat is wel en wat is niet declarabel voor provincies bij het BTW-compensatiefonds?

De bepalingen voor de BTW-compensatie zijn opgenomen in de Wet op het BTW-compensatiefonds. Op hoofdlijnen komen de bepalingen uit de wet erop neer dat voor provincies de BTW declarabel is bij het BTW-compensatiefonds in die gevallen waarin aan de provincie een dienst of goed wordt geleverd en de provincie deze dienst of het goed ook zelf gebruikt. Met betrekking tot het ILG is BTW over geleverde diensten voor het inrichten van gronden die niet in eigendom zijn van de provincie, niet declarabel.

26 en 28

Wat is de oorzaak van de hogere huisvestingskosten en hogere inhuur van derden voor de Raad van het Landelijk gebied, waardoor het budget met meer dan 20% stijgt?

De hogere uitgaven met betrekking tot inhuur derden houdt verband met extra uitgevoerde werkzaamheden als gevolg van een veranderde werkwijze binnen de Raad. De hogere huisvestingskosten zijn veroorzaakt door de verhuizing (vorig jaar) van de Raad naar een nieuw pand. Het huisvestingsbudget hiertoe was nog niet in overeenstemming gebracht met de huisvestingskosten van het nieuwe pand.

27

Ten koste van welke acties/maatregelen op het terrein Groen en de Stad gaat de € 1 miljoen budgetoverheveling van dit subartikel naar artikel 12 (projecten multifunctionele landbouw)?

Er is structureel €1 mln. van het totale budget ad. € 2 mln. van netwerk veelzijdig platteland beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de Taskforce Multifunctionele Landbouw te financieren. Multifunctionele landbouw speelt een belangrijke rol in de verbinding tussen stad en platteland. Deze projecten gaan daarom niet ten koste van groen en de stad maar dragen bij aan het bereiken van deze doelstelling.

29, 30 en 31

Wat is de achtergrond van de diverse projecten die de Dienst Landbouwkundig Onderzoek extra uitvoert ter hoogte van € 10 miljoen? Waren deze projecten niet eerder voorzien voor 2008? Waarom worden deze onderzoeken in 2008 bekostigd? en wat is de achtergrond van de vertraging in de onderzoeksprogrammering van DLO? Welk deel/ welke delen van de onderzoeksprogrammering zijn vertraagd? Wordt deze achterstand in 2008 daadwerkelijk ingelopen?

De achtergrond van de projecten is divers. In zijn algemeenheid gaat het om verplichtingen uit bestuurlijke afspraken en inzet op specifieke beleidsthema's. De projecten richten zich op gewasbescherming, stofreductie pluimveehouderij, energiereductie glastuinbouw, professionalisering melkveehouderij (Melkveeacademie), agrobiodiversiteit, boerderij-educatie, visserij, mest (o.a. monitoring stroomgebieden, Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid), waterkwaliteit. De projecten waren voorzien voor 2008 en dit betreft de budgettaire verwerking hiervan. Jaarlijks wordt gestuurd, o.a. via tussentijdse monitoring, om vertraging zoveel mogelijk te voorkomen en niet groter te laten worden dan 5% van de opdrachtvolume.

Het gaat om vertragingen die in onderzoekstrajecten niet te voorkomen zijn zoals overmachtsituaties (niet de juiste proefomstandigheden vanwege weersen seizoensinvloeden, vacatures, ziekte), een verder benodigde verdieping van de resultaten, tussentijds wijzigen van de vraagstelling vanwege andere beleidskeuzes. Deze zijn niet gerelateerd aan een bepaald deel van de onderzoeksprogrammering. De opgelopen achterstand is in het eerste kwartaal van 2008 ingelopen.

32

Worden de € 4,4 miljoen aan apurementsuitgaven verhaald op de sector?

Nee, deze worden niet verhaald op de sector.